

روزنامه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، ورزشی صبح ایران

صاحب امتیاز و مدیرمسئول : مهدی رحمانیان

نشانی: تهران: میدان فاطمی، خیابان بهرام‌مصری، پلاک ۲۲ • تلفن: ۵۴ و ۸۸۹۳۶۲۷۰ • شماره: ۴۷۹۳ • ۱۲ صفحه

تلفن آگهی‌ها: ۸۶۰۳۶۱۹ • تلفن امور آگهی‌های شهرستان‌ها: ۷-۴۴۰۱۹۸۰۵ • تلفن امور مشترکین: ۸۸۹۰۳۵۴۸

توزیع: شرکت پیام‌رسان سبز   تلفن: ۶۶۲۸۷۳۴۴ • چاپ: مصمیم   تلفن: ۴۴۵۳۳۷۲۵

شترت روزنامه

دوشنبه ۲۱ اسفند ۱۴۰۲ • ۳۰ شعبان ۱۴۴۵ • ۱۱ مارس ۲۰۲۴ • سال بیست‌ویکم • شماره ۴۷۹۳ • ۱۲ صفحه
اذان ظهرتهران ۱۲:۱۴ • اذان مغرب ۱۸:۲۷ • اذان صبح فردا ۴:۵۶ • طلوع آفتاب ۶:۱۹

شبکه‌خوانی

۱۰ درصد، ۲۰ درصد چند درصد؟

در چند روز گذشته، سخنان مدیرعامل مترو و تناقض آن با مدیر بالادستش یعنی شهردار تهران، در شبکه‌های اجتماعی واکنش بسیاری به همراه داشته است. آن طور که انتخاب گزارش متروی تهران و حومه، با بیان اینکه «عقب‌ماندگی‌های مترو به دلیل مشکلات اقتصادی و تحریم‌ها در کوتاه‌مدت قابل جبران نیست»، گفت: «برخی تجهیزات مترو به دلیل به‌روزرسانی نشدن زیرساخت‌ها، در دنیا تولید نمی‌شود.» او در حاشیه افتتاح خط هشت که به قول شهردار حداقل ۸۰ هزار میلیارد بودجه می‌خواهد، از مردم درباره حوادث هفته‌های اخیر در مترو-مانند آتش گرفتن واگن- و قطعی برق- عذرخواهی کرد. هم‌زمان با این سخنان، صحبت‌های علیرضا زاکانی، شهردار تهران در دو مقطع مختلف منتشر و بازرس شده است.

۲۰ درصد

او در فیلمی که در تاریخ پنجم دی‌ماه ۱۴۰۱ از گفت‌وگوی او با مجری بیست‌وسوی بازنشر شده است، میزان تأثیر تحریم‌ها را ۱۵، ۲۰ درصد می‌داند. او گفت: «فقط ۲۰ درصد یا ۱۵ درصد مشکلات مربوط به تحریم است، ۸۰ درصد دیگر مربوط است به بی‌عرضگی، بی‌فکری و بی‌غیرتی مسئولان. در فیلم دیگری که باز هم از نشست او با دانشجویان منتشر شده است، او بر این درصد تأکید دارد و می‌گوید: «یک‌خرده دیگر اصرار کنید می‌گویم پنج درصد مشکلات از تحریم‌ها ناشی می‌شود و ۹۵ درصد از خودمان.» او از اصطلاح «بی‌عرضگی مضح» برای مسئولان استفاده می‌کند.

۱۰ درصد

در سال ۹۹ که او به‌عنوان نماینده قم در مجلس شورای اسلامی حضور داشت و رئیس مرکز پژوهش‌های مجلس بود، میزان مشکلات ناشی از تحریم را ۱۰ درصد خوانده بود. به گزارش تسنیم، علیرضا زاکانی در نشست مجازی با اعضای بسیج دانش‌جویی تکلیبویه و وزیراحمد گفته بود: «دلیل اصلی برخی معضلات، ضعف مدیریت داخلی است. در حال حاضر مشکلات اصلی ما مسئله مدیریت در داخل است و شاید یک‌دهم از مشکلات ما مربوط به تحریم‌ها یا فشارهای خارجی است. بی‌توجهی مسئولان و استفاده ناصحیح از ظرفیت‌های داخلی، باعث ایجاد مشکلات عدیده در درون جامعه ماست.»

حقوق خوانی

آزار جنسی چیست

از اداره کل حقوقی قوه قضائیه درباره معنی «آزار جنسی» استعلام و پرسیده شده است «منظور از آزار جنسی چیست؟ آیا منظور از آزار جنسی همان اعمال منافعی عفت است یا دایره آن فراتر از آن است؟ زیرا ممکن است مواردی آزار جنسی باشد، اما مشمول جرائم حدی و رابطه نامشروع تعزیری و عمل منافعی عفت نباشد. آزار جنسی تماسی توسط محارم موضوع بند یک ماده ۱۰ قانون حمایت از اطفال و نوجوانان مستلزم رسیدگی در دادسرا و صدور کیفرخواست بوده یا آنکه به صورت مستقیم می‌بایست در دادگاه انجام پذیرد؟.» آن‌طور که ایسنا گزارش داده، نظریه مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضائیه چنین است:

۱- منظور از عبارت «آزار جنسی» شامل کلیه رفتارهای جنسی اعم از تماس فیزیکی یا بدون تماس فیزیکی که بدون رضایت و تمایل طرف مقابل و به قصد التذاذ یا آزار مخاطب اعم از زن یا مرد یا کودک صورت می‌پذیرد و باعث ورود آسیب به شخصیت مادی یا معنوی فرد شده و موجب ناراحتی وی را فراهم می‌نماید. است. بنابراین «اعمال منافعی عفت» فقط بخشی از مصادیق آزار جنسی است که در قوانین با عناوین و مجازات خاص آمده است و دامنه «آزار جنسی» فراتر از این عناوین است. ۲- چنانچه بزه آزار جنسی موضوع ماده ۱۰ قانون حمایت از اطفال و نوجوانان مصوب ۱۳۹۹ ازجمله بند یک آن یا توجه به چونگی رفتار مرتکب (متهم) از مصادیق جرائم منافی عفت موضوع تبصره (الحاقی) ۱۳۹۴/۳/۲۴ ماده ۳۰۶ قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲ محسوب شود، به بزه مزبور مستقیماً در دادگاه کیفری صالح رسیدگی می‌شود و موجب قانونی جهت مداخله مقامات دادسرا (تعقیب و تحقیق) یا ارسال پرونده از دادگاه به دادسرا نیست.

پنجشنبه گذشته در مراسمی که به مناسبت سالگرد درگذشت سید احمد خمینی در حرم بنیان‌گذار انقلاب برگزار شد، از یکی از اعضای خانواده بزرگ خمینی، پس از سال‌ها رونمایی شد که نه در صورت و نه البته در سیرت شاهی‌تی به دیگر اعضای این خانواده نداشت. سیدحسین خمینی، فرزند مرحوم حاج سیدمصطفی خمینی و نوه آیت‌الله روح‌الله خمینی، روز پنجشنبه از روی صندلی چرخ‌دار، شاهد مراسمی بود که عموزاده کوچک‌ترش، سیدحسن، به عنوان متولی آرامگاه پدرزنگش، میزان آن به‌شمار می‌آمد. سیدحسین ۶۴ساله که سال‌هاست خبری از او در رسانه‌ها نیست و به‌کوشه عزلت رفته، زمانی پرحاشیه‌ترین عضو خانواده خمینی بود. او تنها فرزند پسر سیدمصطفی خمینی، فرزند ارشد آیت‌الله روح‌الله خمینی است. او نسبت خوبی مهم دیگری نیز دارد. سیدحسین خمینی از سمت مادر نوه شیخ مرتضی حائری‌زدی و نتیجه شیخ عبدالکریم حائری‌زدی، بنیان‌گذار حوزه علمیه قم است. همان حوزه علمیه‌ای که او در آنجا درس خواند و هنوز هم علی‌الظاهر در آنجا مشغول درس و بحث است اما زمانی درباره آن گفته بود: «من کتابفروشی دور حرم حضرت علی را به تدریس در قم ترجیح می‌دهم». حاشیه‌های سیدحسین خمینی، از همان روزهای نخست پیروزی انقلاب رخ نمود، زمانی که او در انتخابات دوره اول ریاست‌جمهوری، جانب «ابوالحسن بنی‌صدر» را گرفت و با تشدید فشارها بر بنی‌صدر، در حمایت از او مقابل روحانیون صاحب‌نامی که جبهه مخالفین بنی‌صدر را شکل می‌دادند قد علم کرد و به انتقاداتی علنی از چهره‌هایی مانند سیدمحمد بهشتی، اکبر هاشمی‌رفسنجانی، محمدجواد باهنر و سایر مخالفان ذی‌نفوذ بنی‌صدر پرداخت و در این مسیر تا جایی پیش رفت که سخنرانی تندی در حمایت از بنی‌صدر، در صحن مسجد گوهرشاد مشهد انجام داد. این سخنرانی البته با شعار مرگ بر منافق حاضرین نیمه‌تمام ماند و بنا به روایت سیدحمید روحانی، «مردم به او حمله می‌آوردند و می‌خواستند سیدحسین خمینی را بزنند و ایشان که مسلح بوده، دست به سلاح کمری می‌برد و بچه‌های کمیته او را بازداشت می‌کنند». حادثه‌ای که هاشمی‌رفسنجانی در خاطراتش این‌گونه از آن یاد می‌کند «سخنرانی پریوز حسین آقای خمینی در مشهد مطرح و به همه مطبوعات اطلاع داده شد که حرف‌های او را ننویسند. ظهر احمد آقای خمینی و آقای صائعی مهمان من بودند... برخورد را صلاح ندانستیم». به‌هرروی خبر بازداشت سیدحسین خمینی به پدرزنگش می‌رسد و «امام به مرحوم آیت‌الله اشراقی می‌فرمایند که به مسئولین کمیته مشهد پیغام دهید که سیدحسین خمینی تحت‌الحفظ به تهران اعزام شود و اگر دست به سلاحش برد او را با تیر بزنند...» آقای اشراقی به بچه‌های کمیته پیغام می‌دهد ولی بخش

جامانده

امیرسیدین

دوم پیغام امام را نمی‌دهد. وقتی پیش امام برمی‌گردد امام می‌پرسند دستور من را ابلاغ کردی؟ آقای اشراقی که نمی‌توانسته دروغ بگوید، می‌گوید... من قسمت دومش را نگفتم. امام به آقای اشراقی می‌فرمایند برمی‌گردد و مجدد تلقن می‌زنی و هر دو قسمت پیغام من را ابلاغ می‌کنید» (روزنامه جمهوری اسلامی _ ۷۶/۶۱). پس از این ماجرا، آیت‌الله خمینی نامه‌ای برای سیدحسین که بسیاری او را نوه محبوب بنیان‌گذار انقلاب می‌دانستند، نوشت و در آن تأکید کرد «پسرم حسین خمینی...! من علاوه بر نصیحت پدری پیر، به شما امر شرعی می‌کنم که در این بازی‌های سیاسی وارد نشوی...من به شما امر می‌کنم که به حوزه علمیه قم برگردی و به تحصیل علوم اسلامی و انسانی بپرداز». آینده اما نشان داد که نه آن نصیحت پدرا نه و نه آن امر شرعی، به گوش سیدحسین خمینی فرو نرفت. هرچند بعد از این نامه او عازم قم شد و تا سال‌ها خبری از نوه ارشد منتشر نشد. او که در ماه‌های نخست جنگ ایران و عراق، به‌عنوان مسئول توزیع کالا‌های ضروری جنگ، در جبهه‌ها حضور داشت، چندسالی بعد از وفات پدربزرگ و هم‌زمان با سقوط صدام، عازم عراق شد و دور جدیدی از مخالفت‌ها با نظام جمهوری اسلامی را آغاز کرد. در سال ۱۳۸۲، صدای سیدحسین خمینی، پس از سال‌ها سکوت، از نجف شنیده شد تا در موضعی عجیب در گفت‌وگو با یک روزنامه هندی ادعا کند «علیرغم تأامنی در عراق و خطرانی که از جانب مأموران مخفی ... برآیم وجود دارد، اکنون فضای باز و آزاد در عراق به من امکان می‌دهد قفل بسته دهانم را باز کنم» و البته در مصاحبه‌های چندگانه‌ای که در عراق انجام داد، خانق قفل دهانش را باز کرد که بازتاب‌دادن حرف‌هایی که گفت، برای یک رسانه داخلی، نه عاقلانه است و نه مصلحت‌اندیشانه!

اتفاق خوانی

اهدای نشان‌های لاکپشت پرند

داوران لاکپشت پرند ضمن ارجنهادن به فعالیت‌های داوطلبانه در سراسر ایران، امیدوار است در آستانه سال نو با اهدای مردمی کتاب به کتابخانه‌های عمومی در مناطق روستایی، حاشیه شهرهای بزرگ و شهرهای کوچک، دسترسی همه کودکان و نوجوانان ایرانی به کتاب‌های باکیفیت فراهم شود. در این بیانیه همچنین از تحولی مثبت در کتاب‌های کودک و نوجوان ایران سخن به میان آمده است: «توجه به ادبیات غیرداستانی با گرایش به ایران، محیط زیست و طبیعت ایران، شخصیت‌های تأثیرگذار ایرانی و تاریخ و آیین‌های ایران را به فال یک می‌گیریم؛ به‌ویژه که این تحول با تلاش‌های تصویرگران، عکاسان و طراحان گرافیک ایرانی در خلق تصویرهایی واقع‌گرایانه از ایران برای کودکان و نوجوانان همراه شده و تجربه‌های تازه‌ای را پدید آورده که با استقبال کودکان و نوجوانان و خانواده‌ها روبه‌رو شده است. امسال نخستین سالی است که تمام برگزیدگان ما آثار تالیفی و همه آنها درباره ایران هستند».

برگزیدگان نشان ویژه: بهمن‌پور و گرگین

در این نشست، ایران گرگین به خاطر گسترش دانش و اطلاعات درباره ایران و سرویراستاری فرهنگ‌نامه کودکان و نوجوانان و محمودرضا بهمن‌پور به خاطر بنیان‌گذاری برخی نهاده‌ا و رویدادهای مهم از جمله بی‌نپال‌های تصویرگران و گسترش گفت‌وگو میان نسل‌های قدیم و جدید پدیدآورندگان کتاب در دوره‌ای که حذف و طرد سکه رایج روزگار بود، به‌عنوان برگزیده نشان ویژه لاکپشت پرند معرفی شدند.

۱۷ هزار برابر

چت‌جی‌پی‌تی، رزانه بیش از نیم‌میلیون کیلووات ساعت برق مصرف می‌کند. این رقم برای یک خانوار آمریکایی ۲۹ کیلووات ساعت است. به عبارت دیگر، این هوش مصنوعی ۱۷ هزار برابر بیشتر برق مصرف می‌کند تا به حدود ۲۰۰ میلیون درخواست در روز پاسخ دهد. این میزان بیشتر از مصرف برق کشورهایی مانند کنیا، گواتمالا و کرواسی در یک سال است.

روزها

بوی نوروز

مهدی‌دهقان‌منشادی

فصل‌ها هر یک بوی خاص خود را دارند. بهار اما داستانش با دیگر فصول جداست. در دوره‌هایی از تاریخ که زمان، آبتن رویدادهای خاصی می‌شود، زایش برخی وقایع، از شور و شتاب نهفته در ذات بهار و نوروز می‌کاهد یا آن را دوچندان می‌کند. بوی نوروز و در آستانه بهار قرارگرفتن، برای نسل دیروز و امروز تفاوت‌های زیادی داشته است. نسل دیروز با فرهنگ مبتنی بر یاریگری و با بهره‌گیری از همه اعضای خانواده، با بجاآوردن سنت خانه‌تکانی به استقبال بهار می‌رفت. در این فرایند جذاب و پرزحمت بوی مواد شوینده و گردوغبار، پیش از عطر بهار در کام منتظران بهاری می‌نشست. قبل از فراگیری فعالیت کارگاه‌های قالی‌شویی و مؤسسات تأمین نیروی خدماتی، عموم مردم خودشان رفت‌وروب منازل را انجام می‌دادند و در یک چارچوب برنامه‌ریزی‌شده و با تقسیم وظایف بین اعضای خانه، قالی و پتوها را می‌شستند و گرد خانه‌ها را می‌گرفتند. دو هفته پایان سال کف کوجه‌ها خیس بود از جریان آبی که از خانه‌ها بیرون می‌آمد و کنار کوجه‌ها انباشته می‌شد از وسایل شکسته و بدرندخوری که خانواده‌ها در طول سال آنها را در خانه نگه داشته بودند.

برای کودکان نسل قدیم که مانند امروز‌ها از تعطیلات ناشی از سرد و گرم‌شدن هوا بهره نداشتند و تفریح‌شان تنها به بازی‌های کوجه و محله و تماشاى برنامه‌های تلویزیونی محدود می‌شد، انتظار بهار و موسم نوروزی، بخشی توصیف‌ناپذیر از خوشبختی‌های زندگی بود. انتظار این خوشبختی تا آخرین روزهای ماه اسفند طول می‌کشید، اما یک نوروزی مدرسه‌چون آب سردی بر گرمای خوش انتظار بود و از شیرینی تعطیلات عید می‌کاست. در ذهن و اندیشه کودکان نسل قدیم، شوق خریدن پوشیدن لباس نو، به مهدیانی رفتن و گرفتن عیدی جزئی جداناپذیر از نوروز بوده است. بخشی از خوشی‌های کودکان دیروز در ایام عید، پای تلویزیون نشستن و دیدن ویژه‌برنامه‌های نوروزی بود. موسم خوش بهار اما گاهی تحت تأثیر حوادث ناخواسته‌ای قرار می‌گیرد که شیرینی انتظار و لذت نوروز را به کام همگان تلخ و سخت می‌کند و بوی بهاری، عطر خود را در تلاطم وقایع و پدیده‌ها بی‌اثر می‌بیند. در عصر ما نمونه مشخص برای اختلال در شور نوروزی، پدیده کرونا و تورم است که هر یک به نوعی جامعه ایرانی را برای به استقبال رفتن سال نو با محدودیت مواجه کرد و می‌کند. در آن دوره برحادثه، زمانی که هیولای کرونا پنجه‌های خود را بر جهان به‌طور کلی و بر ایران به‌طور خاص افکند، یک نوع انزوای تحمیلی بر جامعه در انتظار بهار سایه افکند و در خانه‌مانی و کلنجاررفتن با مرگ و زندگی و جست‌وجوی حاشیه‌ای امن باعث شد تا شور بهار مجالی برای پرسه‌زدن در کوجه‌ها نداشته باشد. به دنبال اسفند منزوی، فروردین راکد و بی‌جنب‌وجوش بر سر راه ایرانیانی قرار گرفت که آیین معاشرت و دید و بازدید عید، ریشه در فرهنگ کهن آنان داشت و قید در قریطنه ماندن از نشاط اجتماعی آنها کاست. جامعه‌ای که موسم بهار، زمان گشت و گذار و سیر و سفر و اوج معمارت اجتماعی‌اش بود، مانند یاکریه‌ی افسرده در گوشه‌ای محبوس شد و چشم به فردهای بی‌محدودیت داشت که تا زمان ورود واکسن، ماه‌ها ادامه یافت.

باجمع‌شدن بساط کرونا و رخت‌برستن سایه وحشت آن، انتظار می‌رفت در پایان هر سال بوی بهار و اشتیاق نوروزی به عادت گذشته، در فضای شهرها و روستاها بییچد و جامعه ایرانی به روال تاریخی و فرهنگی‌اش، لذت سال نو را مزه‌مزه کند. هیچ‌کس نمی‌دانست با خروج هیولای کرونا، دیوی به نام تورم چنان فربه و دست‌وپاگیر شود که کودکان‌های وحشت‌زا بر جوانب زندگی مردم بییچد و اشتیاق بهاری را خانه‌نشین کند. محدودیت‌های دیو تورم همچون چوبی لای چرخ زندگانی، از شتاب اسفند کاسته است. جیب‌های ناتوان، عاجز از خریدهای شب عید و رنگی کردن سفره‌های نوروزی، چشم‌انتظار هستند تا منتظران سال نو را امید بخشدند و شمیم بهاری را به دولت و گروه‌های مخالف، ساکنان بسیاری از نقاط این کشور را از دسترسی به غذا محروم کرده است.

۲۵ میلیون

سازمان ملل متحد هشدار داد که جنگ داخلی در سودان و محرومیت ۲۵ میلیون نفر از مردم این کشور از غذای کافی، «بزرگ‌ترین بحران گرسنگی» جهان را رقم خواهد زد. ۹ نفر از هر ۱۰ شهروند سودانی با سطوح مختلف گرسنگی دست‌وپنجه نرم می‌کنند. جنگ بین دولت و گروه‌های مخالف، ساکنان بسیاری از نقاط این کشور را از دسترسی به غذا محروم کرده است.